

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

4UVÄ04 UVK-kurs: Specialpedagogik för ämneslärare - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 7,5 högskolepoäng

Special Needs Education for Subject Teachers, Specialisation for Upper Secondary School Teachers, 7.5 credits

Huvudområde

Utbildningsvetenskap

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2014-09-03.

Reviderad 2024-10-07. Revision på grund av att kursen flyttas till Institutionen för pedagogik.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2025.

Förkunskaper

Ämnesstudier omfattande 150 hp inom ämneslärarutbildningen, 22.5 hp i kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) samt Verksamhetsförlagd utbildning I för ämneslärare, eller motsvarande

Mål

Efter avslutad kurs förväntas den studerande kunna:

- förklara och kritiskt förhålla sig till begrepp rörande normalitet och avvikelse i relation till inkluderings- och exkluderingsfenomen i skola och utbildning samt problematisera konsekvenser på organisations-, grupp- och individnivå,
- beskriva olika former av utsatthet och funktionshinder ur lärande- och delaktighetsperspektiv i syfte att kunna möta ungas skiftande livsvillkor,
- argumentera utifrån ett specialpedagogiskt förhållningssätt och sådana färdigheter som krävs i det pedagogiska arbetet för att möta elevens olikheter,
- redogöra för funktionen hos skolans elevhälsa och samverkan mellan olika skolformer, stadier, professioner och myndigheter.

Innehåll

Kursen syftar till att fördjupa kunskaper om ungas lärande och utveckling, samt problematisera fältet mellan pedagogik och specialpedagogik utifrån olika teoretiska och praktiska perspektiv. Kursen syftar även till att den studerande ska utveckla specialpedagogisk kunskap för att utifrån ett inkluderande perspektiv och i samverkan med andra aktörer kunna stödja alla elevers lärande och utveckling i grundskola eller gymnasium.

Kursen tar på ett fördjupat sätt upp frågor om lärande och dess villkor och möjligheter att bidra till en likvärdig utbildning för alla barn utifrån relationellt perspektiv. Begreppen normalitet och avvikelse behandlas och diskuteras i relation till inkluderings- och exkluderingsfenomen i den pedagogiska praktiken. Här behandlas fenomen som diagnostisering och kategorisering av elever ur historiska och samhällsliga perspektiv, samt vilka funktioner detta fyller i olika kontexter på grupp och organisationsnivå, liksom dess konsekvenser för elevernas utveckling och identitetsskapande. Specialpedagogisk kunskap och kompetens i inkluderande lärandemiljöer studeras utifrån rumsliga, sociala och didaktiska aspekter.

Särskilt fokus riktas mot specialpedagogisk kunskap och stödinsatser med koppling till social utsatthet och funktionshinder i det pedagogiska arbetet. Specialpedagogiska perspektiv problematiseras, och möjligheter att kunna förebygga och undanröja skolsvårigheter i undervisningen granskas och värderas med hänvisning till uppdraget att skapa demokratiska läroprocesser. Digital kompetens behandlas i kursen i förhållande till specialpedagogiska perspektiv och elevers möjlighet att delta i undervisning.

I kursen behandlas även hur samverkan mellan olika skolformer, olika professioner och myndigheter kan utvecklas kring mötet med elevers skiftande livsvillkor och elever som far illa eller riskerar att fara illa. Samverkan kopplas även till elevhälsans betydelse och funktion för lärande och utveckling och hur skolan kan främja barn och ungas hälsa och förebygga ohälsa på såväl individ-, som på organisationsnivå. Här behandlas också den viktiga frågan om pedagogens roll gällande tjänstemannaansvar i arbetet med elever som far illa eller riskerar att fara illa.

Professionsbas och professionell progression

I samband med fältstudier får den studerande en fördjupad kunskap om lärarprofessionens uppgifter och villkor. Kursen betonar vikten av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt där utvecklingen av kunskaper och omdöme syftar till att stärka de studerandes förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till elevers lärande och skolans uppdrag. Lärarkompetens att möta elevers olikheter och varierande förutsättningar ur ett inkluderande perspektiv utvecklas. Den studerande

arbetar med uppgifter med koppling till det praktiska arbetet i skolan och aktuella forskningsresultat. I utbildningen kopplas teori och praktik genom perspektivtagande och didaktisk reflektion för att gynna ett professionellt yrkeskunnande.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen diskuteras vetenskapsteoretiska perspektiv och olika synsätt på vad som utgör vetenskaplig kunskap. I kursen arbetar studenterna dessutom med att problematisera forsknings och utvecklingsarbeten som behandlar olika pedagogiska arbetsätt att möta elevers olikheter

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, individuella uppgifter och gruppuppgifter samt fältstudier.

Ytterligare information om obligatoriska kursmoment återfinns i studiehandledningen.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examinationer sker genom seminarier, gruppuppgifter, individuell skriftlig och muntlig uppgift.

För betyget godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

För att uppnå betyget väl godkänd på kursen krävs ett väl godkänd på den individuella avslutande examinationsuppgiften.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Aspelin, Jonas (2003). *Zlatan, Caligula och ordningen i skolan. En interaktionistisk analys*. Lund: Studentlitteratur, (174 s). ISBN: 9789144030272.

Eriksson, Ida & Woff, Lotta. (2019). *Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar – perception, kognition, samspel och känslor*. Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, (29 s). ISBN: 9789128007474

Fernqvist, Stina (2012) Barns strategier och ekonomisk utsatthet. *Sociologisk Forskning* 49(3), (16 s). ISSN: 0038-0342

Guvå, Gunilla. (2013). *Elevhälsans retorik och praktik*. Stockholm: Skolverket, (17 s). ISBN: 978-91-7559-030-1.

Hjärne, Eva & Evaldsson, AnnaCarita. (2012) Att normalisera de marginaliserade. Om motstånd och kategoriseringsarbete i specialpedagogisk praktik i Sverige. *Utbildning och Demokrati*. 21(3), (7 s).

Hägglom, Pia. (2019). *Universell Design för Lärande UDL. Ett inkluderande förhållningssätt*. Lund: Studentlitteratur, (152 s). ISBN: 9789144115245

Isaksson, Joakim. (2009). *Spänningen mellan normalitet och avvikelse. Om skolans insatser för elever i behov av särskilt stöd*. Umeå: Umeå universitet, (102 s). ISBN: 9789172648579

Löfberg, Cecilia. (red.). (2018). *Elevehälsöarbete under utveckling – en antologi*. Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, (130 s). ISBN: 9789128007993

Persson, Bengt. (2019). *Elevers olikheter: och specialpedagogisk kunskap*. Stockholm: Liber, (186 s). ISBN: 9789147129751

Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket, (80). ISBN: 9789175591162

SOU 2010:64. *Se de tidiga tecken - forskare reflekterar över sju berättelser från förskola och skola: delbetänkande*. Stockholm: Fritze, (158 s) (valda delar, c:a 40 s). ISBN: 978-91-38-23444-0.

Valbar skönlitteratur till kursmomentet social utsatthet och funktionshinder (ca 300 s).